

Recepta INFARMY na kryzys lekowy

Związek Pracodawców Innowacyjnych Firm Farmaceutycznych INFARMA apeluje o zwiększenie w 2020 roku budżetu na refundację leków o 1,5 mld zł, co w krótkim terminie wpłynie na zdecydowaną poprawę dostępności leków w Polsce. Związek domaga się również urealnienia cen leków poprzez pełniejsze wykorzystywanie mechanizmów podziału ryzyka podczas negocjacji cenowych.

Warszawa, 21 sierpnia 2019 r. – Eksperti INFARMA od dawna podkreślają, że kluczową przyczyną obecnego kryzysu lekowego w Polsce jest systematycznie zwiększający się popyt na leki, któremu nie towarzyszy proporcjonalny przyrost budżetu refundacyjnego. Ze względu na lepszą wykrywalność chorób i skuteczniejszą diagnostykę, a także coraz powszechniejsze choroby cywilizacyjne, **stale rośnie zapotrzebowanie na leki**. Dane pokazują, że dynamika wzrostu budżetu refundacyjnego jest niższa niż dynamika wzrostu całkowitego budżetu NFZ na świadczenia o niemal 9 pkt procentowych. Warto również podkreślić, że **od lat wydatki na leki nie osiągnęły maksymalnego progu 17% z wydatków NFZ na świadczenia, co umożliwiają zapisy ustawy refundacyjnej. Co gorsza, od kilku lat wskaźnik ten sukcesywnie spada – od 16,92% w 2017 do planowanych 15,25% w 2020 roku.**

– Naszym zdaniem najszybszym i najbardziej efektywnym rozwiązaniem obecnej sytuacji jest zwiększenie budżetu na refundację leków w 2020 roku o 1,5 mld złotych, co umożliwi osiągnięcie 17% progu wydatków na leki, a w kolejnych latach utrzymanie go na poziomie min. 16,5% – podkreśla Bogna Cichowska-Duma, dyrektor generalna INFARMA. W polskich realiach inwestycja w leki jest ponad trzykrotnie bardziej efektywna niż nakłady na całość pozostałych wydatków w ochronie zdrowia; dzieje się tak, ponieważ skuteczność leków jest bardzo wysoka, ale jednocześnie jest to najbardziej niedofinansowany obszar – dodaje Cichowska-Duma.

Obecnie publiczne finansowanie ochrony zdrowia w Polsce oraz publiczne wydatki na leki są jednymi z najniższych w Europie. W stosunku do PKB wydatki na leki w naszym kraju stanowią

0,5%, podczas gdy średnia dla pozostałych krajów Grupy Wyszehradzkiej (Czechy, Słowacja, Węgry) to 1,2%¹. Również kraje najbardziej rozwinięte przeznaczają średnio 1,2% PKB na

farmakoterapię, jednak tu należy mieć na względzie, że odsetek ten jest liczony od znacznie wyższego PKB, co daje nieporównywalne wartości nominalne. Niskie nakłady na leki przekładają się na ograniczony dostęp Polaków do nowoczesnych leków. **Zaledwie 0,3% medykamentów stosowanych w Polsce to molekuly nowoczesne** (wprowadzone do refundacji w ciągu ostatnich 10 lat), podczas gdy w niektórych krajach Europy Zachodniej stanowią one nawet niemal 3% całkowitej konsumpcji farmaceutyków². **Zwiększenie budżetu na leki o 1,5 mld w planie finansowym NFZ na 2020 rok, a następnie w kolejnych latach jego sukcesywny**, proporcjonalny wzrost wraz z rosnącym budżetem na świadczenia zdrowotne i rosnącymi potrzebami zdrowotnymi, **pozwoli zapewnić bezpieczeństwo zdrowotne Polaków w przyszłości.**

– Zwracamy również uwagę, że realizowana od kilku lat przez Komisję Ekonomiczną resortu zdrowia krótkowzroczna polityka negocjacyjna doprowadziła do stanu, w którym coraz więcej leków jest sprzedawanych po cenach rażąco odstających od średniej dla rynku europejskiego. Tanie leki stają się łatwym łupem dla zorganizowanych grup przestępczych i dlatego w Polsce prężnie rozwija się nielegalny wywóz leków – komentuje Cichowska-Duma.

W każdej decyzji refundacyjnej znajduje się zobowiązanie firm farmaceutycznych do zapewnienia ciągłości dostaw. Dziś, nawet jeśli producent dostarczy do Polski wymaganą liczbę leków, to i tak zasila one inne rynki, pogłębiając zapaść na rynku lokalnym. Wartość wywożonych nielegalnie leków w Polsce szacuje się obecnie na poziomie 2 mld złotych³, co stanowi 1/6 całościowego budżetu na refundację leków.

Ze względu na przepaść dzielącą możliwości budżetu publicznego od oczekiwań społecznych, konieczne staje się wykorzystanie rozwiązań, które pozwolą udostępniać nowoczesne terapie pacjentom, którzy ich potrzebują. Instrumenty dzielenia ryzyka (tzw. RSA – *risk sharing agreements*) są jednym ze sposobów realizacji takich potrzeb. RSA to umowy określające warunki, na jakich płatnik publiczny dzieli się kosztami terapii pacjentów z producentem leków. Dzięki tym

¹ Finansowanie ochrony zdrowia w kontekście efektów społeczno-gospodarczych, Raport 2018, IQVIA dla Związku Pracodawców Innowacyjnych Firm Farmaceutycznych INFARMA.

² Ibidem.

³ Najwyższa Izba Kontroli – Podsumowanie kontroli P/15/109 „Wykonywanie przez Państwową Inspekcję Farmaceutyczną zadań określonych w ustawie Prawo farmaceutyczne” oraz kontroli P/17/110 „Działalność organów państwa na rzecz zapewnienia dostępności produktów leczniczych”.

porozumieniom – mimo że urzędowe ceny zbytu (ceny w obrocie oficjalnym w aptekach i hurtowniach) nie odbiegają od poziomu europejskiego – budżet państwa nie jest nadmiernie obciążony, ponieważ producenci zwracają różnicę między urzędowymi cenami zbytu a tzw. cenami efektywnymi wprost do budżetu NFZ. **INFARMA opowiada się za pełniejszym wykorzystaniem**

instrumentów dzielenia ryzyka, zwłaszcza w przypadku wprowadzania do systemu refundacyjnego nowoczesnych leków. Ograniczyłoby to sytuacje, w których najskuteczniejsze opcje terapeutyczne są niedostępne dla polskich pacjentów. Równocześnie szerokie wykorzystanie instrumentów dzielenia ryzyka pozwoliłoby na ograniczenie procederu nielegalnego wywozu leków przez organizacje przestępcze ze względu na utrzymanie europejskiego poziomu oficjalnych cen leków.

– Minister Zdrowia powinien jak najczęściej sięgać po rozwiązania, które nie będą tylko działaniami doraźnymi, ale długoterminowo pozwolą zapewnić bezpieczeństwo zdrowotne Polaków, zarówno w kontekście ostatniego kryzysu lekowego, jak i szerokiego dostępu pacjentów do najskuteczniejszych, nowoczesnych terapii – uzupełnia dyrektor generalna INFARMY.

Związek Pracodawców Innowacyjnych Firm Farmaceutycznych INFARMA reprezentuje 27 działających w Polsce wiodących firm sektora farmaceutycznego, prowadzących działalność badawczo-rozwojową i produkujących leki innowacyjne. INFARMA jest członkiem międzynarodowych organizacji zrzeszających innowacyjną branżę farmaceutyczną (EFPIA), a także Pracodawców RP oraz Krajowej Izby Gospodarczej.